

140 lat

Dni
Muzeum Polskiego w Rapperswilu

Informator

Komitet Honorowy

Bénédict de Cerjat
Ambasador Konfederacji Szwajcarskiej w Polsce
Hanna Gronkiewicz-Waltz
Prezydent m.st. Warszawy

Mecenat

MIASTO STOŁĘCZNE WARSZAWA
Polskie Towarzystwo Archiwalne
Senat Rzeczypospolitej Polskiej
Towarzystwo Rapperswilskie
Polska Róża

Wydawcy

Polskie Towarzystwo Archiwalne
Towarzystwo Rapperswilskie

Koordynatorzy

Archiwum Polskiej Akademii Nauk
Zakład Działalności Pomocniczej Polskiej Akademii Nauk
Zespół Szkół nr 18

„Zadanie realizowane w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu zadań
w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2010 roku”

ISBN 978-83-922103-6-0

Redakcja

Joanna Arvaniti
Archiwum Polskiej Akademii Nauk

Recenzja

Hanna Krajewska
Towarzystwo Rapperswilskie

Projekt graficzny

Maria Kaliszczuk-Donaj
Agencja Wydawniczo-Poligraficzna AMALKER

Zdjęcie na okładce

Katarzyna Francikowska
Archiwum Polskiej Akademii Nauk

Współpraca

Jan Fronczak, Tomasz Rudzki
Archiwum Polskiej Akademii Nauk

Druk

Agencja Wydawniczo-Poligraficzna AMALKER
ul. Okrzei 21/4, 03-715 Warszawa
www.amalker.com

Hanna Krajewska
Prezes Towarzystwa Rapperswilskiego

140 lat temu, 23 października 1870 roku, z inicjatywy hrabiego Władysława Broel-Platera w zamku w Rapperswilu narodziła się misja ocalenia pamięci o historii państwa polskiego. W akcie fundacyjnym Muzeum Narodowego Polskiego stwierdzono, że „Muzeum, będąc obrazem Polski pod względem historycznym, naukowym, literackim i artystycznym, odda znakomitą przysługę sprawie polskiej i stanie się instytucją użyteczną wielkiemu dziełu oświaty i wolności ludów”.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości zbiory Muzeum Polskiego w Rapperswilu przywieziono w 1927 roku do kraju specjalnym pociągami w trzy-nastu wagonach. Część materiałów, głównie archiwalia i zbiory biblioteczne, uległa zniszczeniu w Warszawie w czasie 2. wojny światowej. Zachowały się jednak dzieła sztuki, pamiątki patriotyczne i broń.

Ocalałe z pogromu wojny historyczne zbiory Muzeum Polskiego i Biblioteki Muzeum Polskiego w Rapperswilu będzie można obejrzeć 11–12 września 2010 roku w czasie Dni Muzeum Polskiego w Rapperswilu, zorganizowanych przez Towarzystwo Rapperswilskie, w następujących instytucjach: Archiwum Polskiej Akademii Nauk, Biblioteka Narodowa, Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, Muzeum Historii Polski, Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, Muzeum Historyczne m.st. Warszawy, Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, Muzeum Narodowe w Warszawie, Muzeum Wojska Polskiego, Szkoła Główna Handlowa i Zamek Królewski w Warszawie. Każda z wymienionych instytucji przygotowała w oparciu o swoje materiały i najczęściej na swoim terenie wystawy, wykłady, filmy, sesje, koncerty itd. Koordynatorem działań było Archiwum Polskiej Akademii Nauk.

W imieniu aranżerów i uczestników Dni Muzeum Polskiego w Rapperswilu zwróciliśmy się do pani prezydent m.st. Warszawy profesor Hanny Gronkiewicz-Waltz — jako reprezentantki miasta — z prośbą o wyrażenie zgody na współudział w organizacji tego szczytnego przedsięwzięcia oraz na uczestnictwo w Komitecie Honorowym. Ambasador Konfederacji Szwajcarskiej w Polsce Bénédicte de Cerjat zgodził się również wejść w jego skład.

Do obchodów 140. rocznicy utworzenia Muzeum Polskiego w Rapperswilu zaprosiliśmy prezydenta miasta Rapperswil-Jona Benedikta Würtha wraz z delegacją rajców miejskich w składzie: Matthias Mächler, prezydent Gminy Grodzkiej Rapperswilu, oraz Max Berti, członek Rady Miejskiej Rapperswilu, którzy pragną obejrzeć zarówno nasze historyczne pamiątki, jak i pospacerować po pięknej, nastrojowej ulicy Rapperswilskiej na warszawskiej Saskiej Kępie.

Miasto stołeczne Warszawa udostępni na potrzeby organizatorów imprezy autobus, który umożliwi szybkie dowożenie chętnych do wszystkich instytucji prezentujących 11–12 września ocalałe historyczne zbiory Muzeum Polskiego w Rapperswilu lub w inny sposób uczestniczących w uroczystościach. Dysponowanie autobusem znacznie ułatwi gościom poruszanie się po mieście i umożliwi udział we wszystkich atrakcjach towarzyszących temu ważnemu wydarzeniu.

Archiwum Polskiej Akademii Nauk natomiast, zainspirowane dwiema czerwonymi różami w herbie Rapperswilu, zaprasza na imprese różane w Pałacu Staszica.

Izabela Gass

Sekretarz Towarzystwa Rapperswilskiego

W szwajcarskim Rapperswilu nad Jeziorem Zuryskim, w dwunastowiecznym zamku znajduje się Muzeum Polskie utworzone w 1870 roku przez Władysława hrabiego Broel-Platera, polskiego arystokratę. Muzeum to stało się w XIX wieku centrum polityki, kultury i nauki polskiej emigracji. Ekspozyty prezentowane w salach muzealnych były darami Polaków rozszanych po całym świecie. Największą relikwią stanowiła urna z sercem Tadeusza Kościuszki zmarłego w szwajcarskiej Solurze w 1827 roku, którą sprowadzono do Rapperswilu w roku 1895. Kiedy w 1889 roku hrabia Plater umierał, Muzeum Polskie było już znaną i powszechnie szanowaną placówką. Wizyta w Rapperswilu należała do obowiązków każdego polskiego turysty. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości po 1. wojnie światowej zbiory muzealne, zgodnie z testamentem Platera, wróciły do Polski (1927 rok). Większość z nich spłonęła w Warszawie w 1944 roku. Zamek opustoszał, a władze polskie nie były w stanie podjąć decyzji, co do przyszłości Muzeum Polskiego. Dopiero w roku 1935 na zamku otwarto wystawę *Polska sztuka*, na której zaprezentowano prace studentów warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Koniec 2. wojny światowej spowodował kolejną reorganizację. Muzeum miało stać się placówką propagandową PRL, do czego władze szwajcarskie nie mogły dopuścić. W 1949 roku gmina Rapperswil wypowiedziała umowę dzierżawy, Muzeum Polskie zamknięto, a zbiory „drugiego” Rapperswilu sprowadzono do Polski. Obecnie na zamku znajduje się „trzecie” Muzeum Polskie, odrodzone w 1975 roku staraniem całej polskiej emigracji. Znow od początku zaczęto gromadzić ekspozyty związane z polską sztuką, historią i nauką. W ramach stałej ekspozycji można tam teraz podziwiać obrazy Leona Wyczółkowskiego, Józefa Brandta, Józefa Chełmońskiego, miniatury Wincentego de Lesseura, malarza na dworze króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, czy tabakerki z epoki napoleońskiej. Po 1989 roku Muzeum Polskie nawiązało współpracę z krajem. Obecnie przygotowywana jest całościowa zmiana ekspozycji muzealnej. Muzeum Polskie w Rapperswilu odwiedzili prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej Lech Wałęsa i Aleksander Kwaśniewski oraz prymas Polski kardynał Józef Glemp.

ul. Nowy Świat 72
00-330 Warszawa
(22) 65 72 788, (22) 65 72 848

- > Koncert skrzypcowy Joanny Kawalli, dedykowany współczesnemu Muzeum Polskiemu w Rapperswilu, które jest dziełem zbiorowym Polaków i Szwajcarów, przykładem na to, że kultura służyć może „zbliżeniu i zrozumieniu narodów”; dziedziniec Pałacu Staszica lub sala Lustrzana (w zależności od pogody), 11 września, godz. 11.00.
- > Prezentacja popiołów spalonych książek z Biblioteki Muzeum Polskiego w Rapperswilu, zamkniętych w szklanej butelce po śmieci; podziemia Pałacu Staszica, 11–12 września, godz. 11.00–15.30.
- > Ekspozycja książek raperswilek przechowywanych w Muzeum Historycznym m.st. Warszawy; hol na parterze, 11–12 września, godz. 11.00–15.30.
- > Prezentacja i sprzedaż publikacji, m.in. wydawnictwa pokonferencyjnego *Konfederacja barska, jej konteksty i tradycje*, przygotowanego przez Muzeum Polskie w Rapperswilu i Muzeum Historii Polski, oraz wyrobów różnanych; hol przed salą Lustrzaną, 11–12 września, godz. 11.00–15.30.
- > Wykład Hanny Krajewskiej *Dzieje Muzeum Polskiego i Biblioteki Muzeum Polskiego w Rapperswilu*; sala Lustrzana, 11 września, godz. 12.00.
- > Koncert zespołu wokalnego „Scherzo Trio”; dziedziniec Pałacu Staszica lub sala Lustrzana (w zależności od pogody), 11 września, godz. 13.00.
- > Wykład Sława Milewskiego *Hrabia Władysław Broel-Plater — założyciel Muzeum Polskiego w Rapperswilu*; sala Lustrzana, 12 września, godz. 12.00.
- > Koncert Chóru Kameralnego przy Towarzystwie Naukowym Warszawskim; dziedziniec Pałacu Staszica lub sala Lustrzana (w zależności od pogody), 12 września, godz. 13.00.

Supraporta z końca XIX wieku, [w:] Badach A., Piotrowska A., *Muzeum Polskie w Rapperswilu*, Warszawa-Rapperswil 2008, s. 39

Popioły spalonych książek z Biblioteki Muzeum Polskiego w Rapperswilu, Materiały Stefana Vrtela-Wierczyńskiego, APAN, P. III-32, 2003, fot. A. Podgórzak

Wydawnictwo pokonferencyjne Muzeum Polskiego w Rapperswilu i Muzeum Historii Polski, MHP

Zbiory rapperswilskie MHW, H. 2027

Biblioteka Narodowa

al. Niepodległości 213, wejście A
02-086 Warszawa
(22) 60 82 898

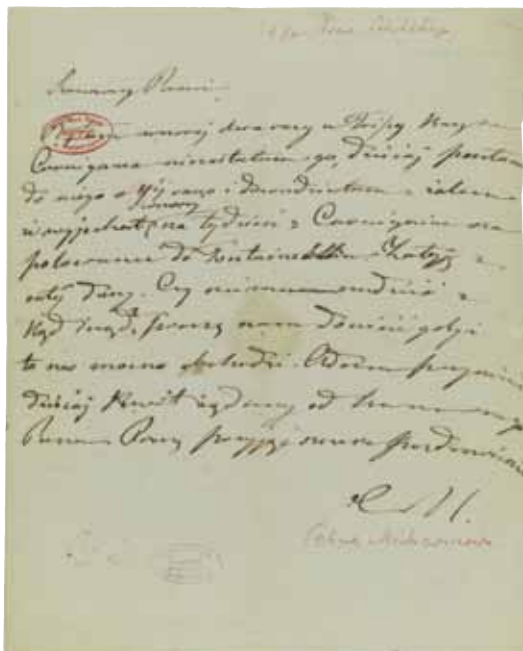

2

- > Organizacja XXXII Sesji Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie; audytorium im. Stefana Dembego, rozpoczęcie 10 września, godz. 10.00.
- > Prezentacja w ramach wyżej wymienionej konferencji planszowej wystawy ukazującej dorobek wszystkich instytucji biorących udział w sesji; hol przy szatni, wejście A, oficjalne otwarcie 10 września, godz. 13.30; zwiedzanie — 11, 18 września, godz. 8.30–15.30 oraz 13–17 września, godz. 8.30–20.30.
- > Emisja skróconej, specjalnie przygotowanej, ośmiominutowej wersji filmu dokumentalnego *Serce Polski — Rapperswil*, wyprodukowanego przez Muzeum Historii Polski w trzech wariantach językowych.
- > Ekspozycja specjalnej tablicy oraz gabloty poświęconej Muzeum Polskiemu w Rapperswilu, w których znajdą się wybrane obiekty pochodzące ze zbioru rapperswilskiego przechowywanego w Bibliotece Narodowej.
- > Zwiedzanie wystawy i projekcje filmu — hol przy szatni, wejście A, 11 września, godz. 8.30–15.30.

Muzeum Polskie w Rapperswilu, 2008, fot. K. Francikowska

List Celiny
Mickiewiczowej
do Kswarego
Godebskiego,
[luty 1849?],
Rps BN akc. 17607
(dawna sygn. Rap. 207)

Nekrolog Celiny
Mickiewiczowej, 1855,
Rps BN akc. 17607
(dawna sygn. Rap. 207)

Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy
Biblioteka Główna Województwa
Mazowieckiego

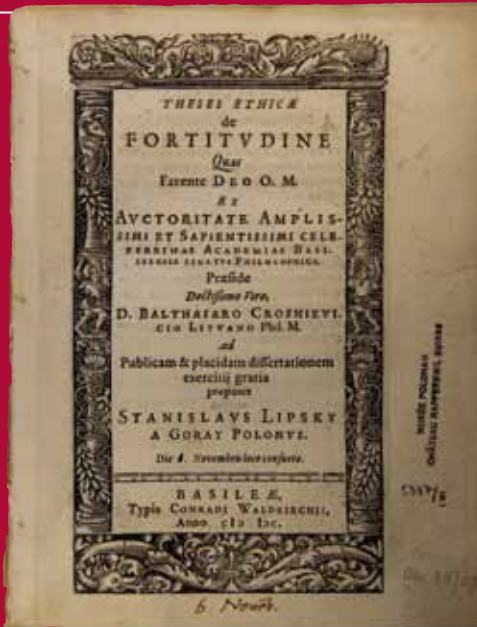
ul. Koszykowa 26/28
00-950 Warszawa
(22) 82 75 216

3

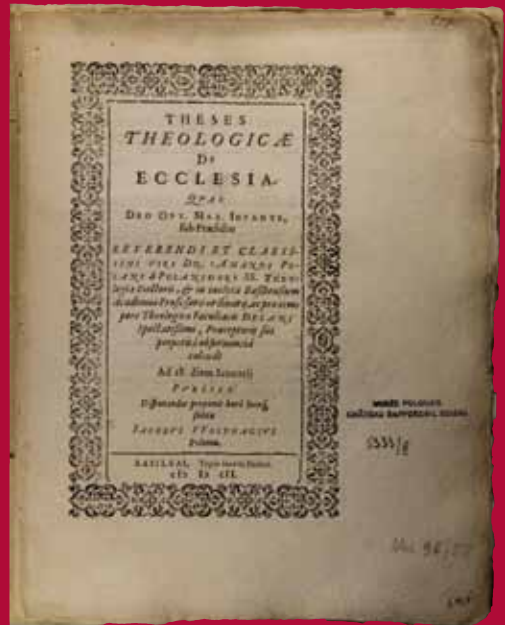
- > Prezentacja wystawy *Polska w Rapperswilu — Rapperswil w Polsce*; gmach im. Stanisławów Kierbedziów, 11 września, godz. 9.00–15.00.
- > Ekspozycja książek opatrzonych pieczętką własnościową Muzeum Polskiego w Rapperswilu. Znalazły się one w Polsce po jego zamknięciu w 1951 roku. Do Biblioteki na Koszykowej trafiły w latach 1956–1957 z Biblioteki Narodowej i Muzeum Historycznego m.st. Warszawy w drodze daru lub zakupu. Poza dwudziestoma pięćcioma starymi drukami są to w dużej liczbie podręczniki i publikacje emigracyjne z lat 40. XX wieku, z czasów, kiedy Biblioteka Muzeum Polskiego w Rapperswilu pełniła funkcję edukacyjną wobec internowanych żołnierzy polskich.
- > Prezentacja wybranych starych druków oraz fragmentów *Notatnika z Rapperswilu z 1895 roku* Bolesława Prusa, stanowiącego część spuścizny pisarza, która — zgodnie z jego wolą — została przekazana Bibliotece na Koszykowej w latach 1923–1924.
- > Zwiedzanie wystawy — gmach im. Stanisławów Kierbedziów, 13 września–30 października, poniedziałek, środa, piątek, godz. 14.00–20.00; wtorek, czwartek, sobota, godz. 9.00–15.00.

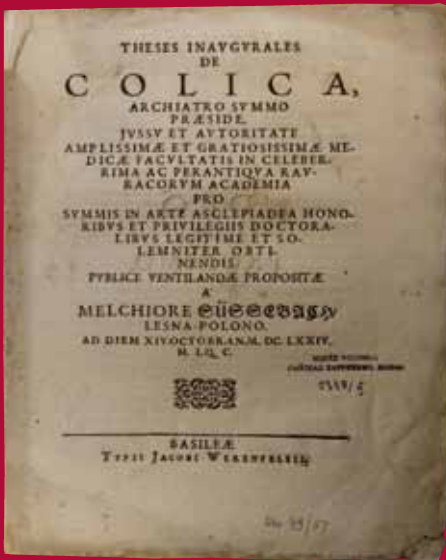
Muzeum Polskie w Rapperswilu, 2008, fot. K. Francikowska

Baltazar Krośniewicki [praes.], *Theses ethicae de fortitudine, quas... proponit Stanislaus Lipsky...*, Basileae, typis C. Waldkirchii, 1600 4°, XVI.Qu.173

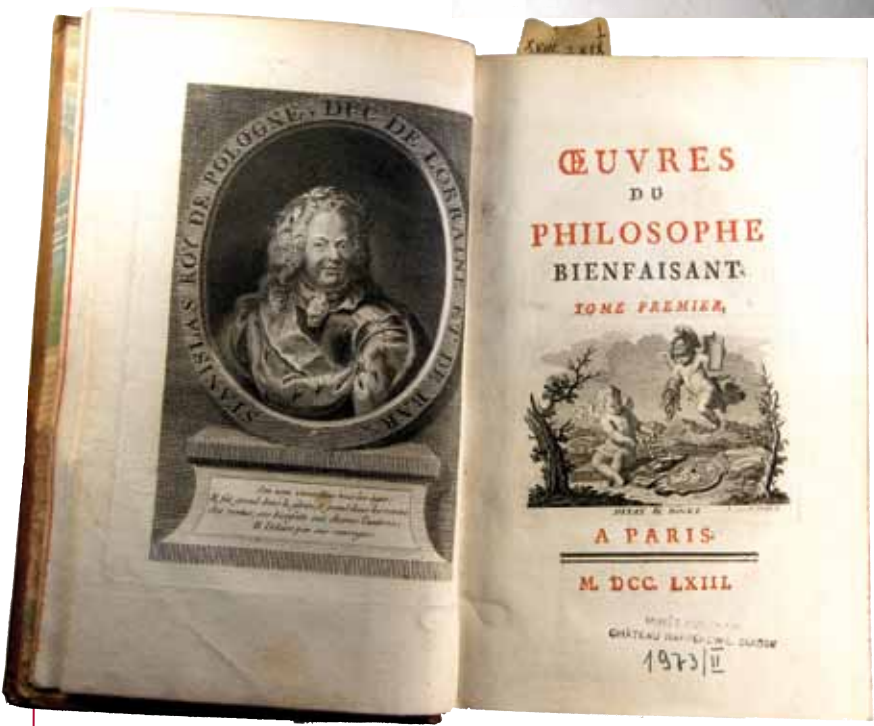

Amandus Polanus von Polansdorf [praes.], *Theses theologicae de ecclesia, quas... proponit... Jacobus Wolphagus Polonus*, Basileae, typis I. Foileti, 1602 4°, XVII.2.1218

Melchior Süssenbach, *Theses inaugurales de colica... propositae a Melchiore Süssenbach Lesna-Polono...*, Basileae, typis J. Warenfelsii, [po 14 X 1674] 4°, XVII.2.1219

Domenico Caminer, *Geschichte des gegenwärtigen Kriegs zwischen Russland, Polen und der Ottomanischen Pforte*, Frankfurt, Leipzig, [s.n.], 1771-1775, XVIII.2.441

Stanisław Leszczyński, *Oeuvres du philosophe bienfaisant*, Paris, [s.n.], 1763 8°, XVIII.2.818

Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

ul. Ostrobramska 109
04-041 Warszawa
(22) 68 17 389

- > Ekspozycja uratowanych wydawnictw dziewiętnastowiecznych, a także zakupionych w latach późniejszych druków ulotnych, rękopisów oraz podarowanych Centralnej Bibliotece Wojskowej trzech albumów fotograficznych, poświęconych polskim żołnierzom internowanym w Szwajcarii podczas 2. wojny światowej. Centralna Biblioteka Wojskowa w 1927 roku przyjęła w czasowy depozyt zbiory raperswilskie. Z pożogi wojennej ocalały niestety tylko nieliczne książki, które powróciły do księżnicy w 1946 roku.
- > Prezentacja wystawy planszowej *Polacy w Szwajcarii*.
- > Zwiedzanie wystaw — hol główny, 11–12 września, godz. 10.00–15.00.

Zbiory raperswilskie, CW

Muzeum Historii Polski

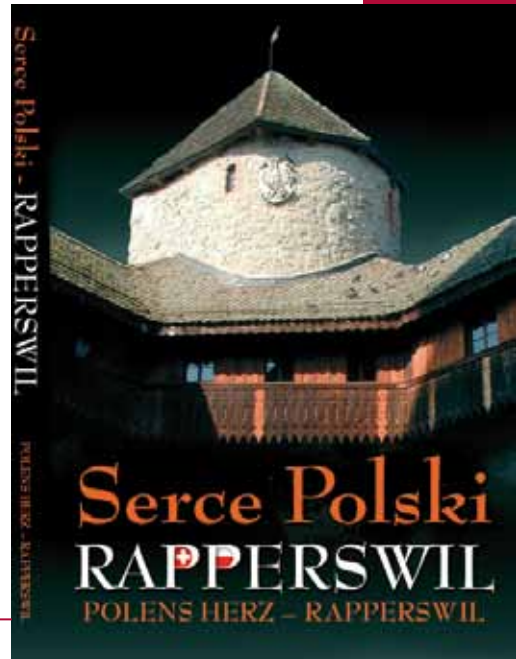
ul. Hrubieszowska 6a
01-209 Warszawa
(22) 211 90 30

5

- > Prezentacja i sprzedaż w Pałacu Staszica (**patrz s. 5**) publikacji pokonferencyjnej Muzeum Polskiego w Rapperswilu i Muzeum Historii Polski *Konfederacja barska, jej konteksty i tradycje* pod redakcją naukową Anny Buchman i Adama Danilczyka. Publikacja zawiera referaty wygłoszone na konferencji w Rapperswilu 25–27 września 2008 roku. Dotyczą one szerokiej gamy tematów, poczynając od dziejów polskiej rezydencji w Rapperswilu, poprzez różne epizody z historii Polski w latach 1768–1772, aż po reakcje na konfederację barską w pozostałych krajach europejskich.
- > Emisja filmu *Serce Polski — Rapperswil* w Zamku Królewskim (**patrz s. 22**) i w Bibliotece Narodowej (**patrz s. 7**). Jest to wyprodukowany przez Muzeum Historii Polski filmowy esej o polskiej emigracji w XIX wieku i towarzyszącej jej idei wolności, o przyjaźni polsko-szwajcarskiej, o historii Muzeum Polskiego w Rapperswilu, w którym łączą się i zbiegają wszystkie wątki relacji polsko-szwajcarskich. Film, dokumentując dzieje Muzeum Polskiego w Rapperswilu od czasów jego założenia w 1870 roku do okresu powstania „Solidarności” i przemian politycznych w Europie Środkowo-Wschodniej, równocześnie przedstawia wielkie postaci i ważne wydarzenia z historii i kultury Polski, a także ukazuje poetycki obraz Szwajcarii, utrwalony w utworach polskich romantyków. *Serce Polski — Rapperswil* to nie tylko film promujący Muzeum Polskie w Rapperswilu. Stanowi on także przystępną i bardzo ciekawą lekcję na temat historii i wizerunku współczesnej Europy. Film został zrealizowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Reżyseria Bogdan Łoszewski; Scenariusz Rafał Habielski, Bogdan Łoszewski; Producent „Rewolta”; Copyright Muzeum Historii Polski 2008.

Plakat filmu *Serce Polski — Rapperswil*, MHP

Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego

al. Wilanowska 204
02-730 Warszawa
(22) 84 33 876, (22) 84 37 873

- > Prezentacja okolicznościowej wystawy biograficznej w postaci dziesięciu fotoram o wymiarach 100x70 cm, poświęconej Karolowi Eugeniuszowi Lewakowskiemu.
- > Ekspozycja współczesnego portretu i popiersia Karola Eugeniusza Lewakowskiego.
- > Przedstawienie zawartości zasobu archiwalnego Karola Eugeniusza Lewakowskiego, w tym pism prywatnych z lat 1868–1912 (sprawy osób poszukujących porad prawnych) oraz korespondencji publicznej z okresu 1888–1912 (sprawy Skarbu Narodowego, Biblioteki Muzeum Polskiego w Rapperswilu, wyborów galicyjskich, ruchu ludowego w Galicji i innych zagadnień politycznych).
- > Zwiedzanie wystaw — sala na parterze, 11–12 września, godz. otwarcia Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego.

Maciej Milewski, *Karol Eugeniusz Lewakowski*,
portret, olej, płótno, wym. 50x40 cm, MHPRL 10365

PRZEMÓWIENIE Dr K. LEWAKOWSKIEGO
DELEGATA ZWIĄZKU WYCHODZTWA POLSKIEGO
WYGLOSZONE NA ZEBRANIU PUBLICZNEM

w Hadze d. 21-ego czerwca 1899 r.

Władze miasta i Władze przemysłowe, niejednokrotnie wyrażały życzenie, aby dr. Karol Lewakowski, dotychczasowy delegat Towarzystwa, również wyjechał do Amsterdamu. Władze miasteczka i Władze przemysłowe, którym udało się zebrać i wygłosić przemówienie, niejednokrotnie wyrażały życzenie, aby dr. Karol Lewakowski, również wyjechał do Amsterdamu. Władze miasteczka i Władze przemysłowe, którym udało się zebrać i wygłosić przemówienie, niejednokrotnie wyrażały życzenie, aby dr. Karol Lewakowski, również wyjechał do Amsterdamu.

Z wielką radością otrzymaliśmy wiadomości, że dr. Karol Lewakowski, również wyjechał do Amsterdamu. Władze miasteczka i Władze przemysłowe, którym udało się zebrać i wygłosić przemówienie, niejednokrotnie wyrażały życzenie, aby dr. Karol Lewakowski, również wyjechał do Amsterdamu. Władze miasteczka i Władze przemysłowe, którym udało się zebrać i wygłosić przemówienie, niejednokrotnie wyrażały życzenie, aby dr. Karol Lewakowski, również wyjechał do Amsterdamu.

Władze miasteczka i Władze przemysłowe, którym udało się zebrać i wygłosić przemówienie, niejednokrotnie wyrażały życzenie, aby dr. Karol Lewakowski, również wyjechał do Amsterdamu. Władze miasteczka i Władze przemysłowe, którym udało się zebrać i wygłosić przemówienie, niejednokrotnie wyrażały życzenie, aby dr. Karol Lewakowski, również wyjechał do Amsterdamu.

Przemówienie dra Karola Lewakowskiego, delegata Związku Wychodźstwa Polskiego, wygłoszone na zebraniu publicznym w Hadze, d. 21 czerwca 1899 roku, MHPRL 1224

Józef Opala, Karol Eugeniusz Lewakowski, popiersie, brąz, wys. 73 cm, MHPRL 10368

Muzeum Historyczne m.st. Warszawy

Rynek Starego Miasta 28–42
00–272 Warszawa
(22) 53 13 806

- > Prezentacja w Pałacu Staszica (**patrz s. 5**) wybranych zbiorów raperswilek przechowywanych w Muzeum Historycznym m.st. Warszawy. Muzeum pozyskało zbiory raperswilekie (około trzystu woluminów) w latach 50. XX wieku. Są to głównie książki i czasopiśma o tematyce historycznej, wydane w okresie międzywojennym w Polsce, a także nieliczne pozycje wydane w latach 1939–1945 na obczyźnie. Wszystkie woluminy obłożone są w jednakowy charakterystyczny zielony papier (miejscami wyblakły) i zaopatrzone w pieczęć *Musée Polonais Château Rapperswil Suisse*; w niektórych egzemplarzach zachowały się jeszcze oryginalne karty wypożyczeń.

Zbiory raperswilekie MHW, H. 1616, G. 1030

Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza

Rynek Starego Miasta 20
00-272 Warszawa
(22) 83 14 061

8

----> Zwiedzanie z przewodnikami w osobach profesorów Aliny Kowalczykowej oraz Jerzego Snopka domu w Konstancinie-Jeziornie drugiego bibliotekarza Biblioteki Muzeum Polskiego w Rapperswilu Stefana Żeromskiego; 11–12 września, godz. 16.30–17.30.

Dom w Konstancinie — willę „Świt” — Stefan Żeromski kupił w 1920 roku od malarza Zdzisława Jasińskiego. W ostatnim swym liście napisał, że nabył go „po długich ciułaniach literackich” i określił jako swój „punkt oparcia”. „Gdyby nie ta willa — pisał — musiałbym się tułać w chorobie”. Rzeczywiście, posiadłość konstancińska była dlań pierwszym własnym miejscem na ziemi.

Przez całe niemal życie tułał się po cudzych kątach i do chwili nabycia domu w Konstancinie wiódł de facto żywot człowieka bezdomnego. Taki dom rodzinny, ostoję duchową, miejsce święte, zwłaszcza w polskiej tradycji szlacheckiej, pamiętał z wczesnego dzieciństwa. Opuścił go, mając zaledwie dziesięć lat.

W testamentie zapisał pamiętne zdanie: „Willa «Świt» w żadnym wypadku nie powinna być sprzedawana, ażeby córka Monika mogła mieć zapewnione schronienie na świecie”.

Jakoż Monika była przez całe długie życie z domem tym związana najściślej i najintymniej, a jego losy ukazała w kilku tomach wspomnień. Z widocznym sentymentem pisała o szlachetnej prostocie budynku, „ogromnych prawie weneckich oknach, wielkim tarasie”. Wspominała, z jaką przyjemnością jej ojciec „oprawiał książki ze swej skromnej biblioteki, objął fotele i krzesła, malował okna, parapety, balustrady, ogrodzenie itp.” Żeromski bardzo mocno przywiązał się emocjonalnie do „swego miejsca na ziemi”; obok rodzinnych stron świętokrzyskich stało mu się ono najbliższe i najdroższe. Powiadał, że „żadne Capri, żadne Nervi, żadna Nicea nie pachną tak jak Konstancin”. Tu pisał ostatnie swe dzieła, przyjmował swych gości, tutaj stworzył również opowiadania, których akcja rozgrywa się w domu, ogrodzie, najbliższej okolicy: *Wilgę* i *Pomyłki*.

Willa „Świt”, dom Stefana Żeromskiego przy ulicy Żeromskiego 4
w Konstancinie-Jeziornie, www.konstancin.com/historia/zeromski.htm,
7 lipca 2010 roku

Wzgórze z zamkiem w Rapperswilu, 2008, fot. K. Francikowska

Muzeum Narodowe w Warszawie

Aleje Jerozolimskie 3
00-495 Warszawa
(22) 62 11 031

9

- > Prezentacja wybranych muzealiów i archiwaliów ze zbioru rapperswilskiego przechowywanego w Muzeum Narodowym w Warszawie; hol główny, galerie na 1. i 2. piętrze. Obecnie Muzeum Narodowe przechowuje około trzystu obrazów, miniatur, rysunków, fotografii, rzeźb, wyrobów rzemiosła artystycznego i archiwaliów (głównie korespondencji) związanych z Muzeum Polskim w Rapperswilu.
- > Emisja filmu dokumentalnego *Muzeum Polskie w Rapperswilu 1868–2000*, zrealizowanego według scenariusza Janusza Morkowskiego; hol główny.
- > Zwiedzanie wystawy i projekcje filmu — 11–12 września, godz. 12.00–18.00.

Leon Kaufman, *Paderewski w grupie członków Komitetu Pomocy Ofiarom Wojny w Vevey*, MNW 34327

Muzeum Wojska Polskiego

Aleje Jerozolimskie 3
00-495 Warszawa
(22) 629 52 71, (22) 629 52 72

- > Oznakowanie logo Dni Muzeum Polskiego w Rapperswilu eksponatów ze zbiorów raperswilskich znajdujących się w Muzeum Wojska Polskiego jako ekspozycja stała.
- > Prezentacja na składającej się z trzech gablot wystawie czasowej wybranych, najciekawszych eksponatów z kolekcji raperswilskiej, znajdujących się poza ekspozycją stałą (dokumenty, np. rękopiśmienne inwentarz zbiorów raperswilskich, pamiątki, militaria oraz dary przekazane w depozyt do zbiorów raperswilskich przez żołnierzy 2. Dywizji Strzelców Pieszych internowanych na terenie Szwajcarii).
- > Opowieści kustosza Muzeum Wojska Polskiego o pamiątkach raperswilskich znajdujących się w zbiorach Muzeum Wojska Polskiego.
- > Zwiedzanie wystaw — 11–12 września, godz. 11.00–15.00.

Jeden z pucharków i lichterzy wykonanych przez Tadeusza Kościuszkę, MWP

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

al. Niepodległości 162
02-554 Warszawa
(22) 56 46 000

11

- > Prezentacja wystawy dokumentów profesora Bolesława Grzegorza Miklaszewskiego (1871–1941), pierwszego rektora Szkoły Głównej Handlowej, absolwenta Politechniki w Zurychu, doktora filozofii Uniwersytetu w Zurychu, związanego z Biblioteką Muzeum Polskiego w Rapperswilu; budynek A, 1. piętro, wejście od ul. Rakowieckiej 24, 11–12 września, godz. 11.00–18.00.
- > Ekspozycja *Pamiętnika* Bolesława Grzegorza Miklaszewskiego oraz spotkanie z redaktorem Andrzejem Gawerskim, który opracował *Pamiętnik*; budynek A, 1. piętro, wejście od ul. Rakowieckiej 24, 11 września, godz. 11.00.
- > Spotkanie z prawniczką profesora Bolesława Grzegorza Miklaszewskiego Małgorzatą Smołą; budynek A, 1. piętro, wejście od ul. Rakowieckiej 24, 12 września, godz. 11.00.

Bolesław Grzegorz
Miklaszewski, *Pamiętnik*, SGH

Zamek Królewski w Warszawie

Plac Zamkowy 4
00-277 Warszawa
(22) 35 55 307

- > Zwiedzanie kaplicy Królewskiej (1. piętro), w której przechowywana jest urna z sercem Tadeusza Kościuszki. Serce Naczelnika spoczywało w rapperswilem zamku od roku 1895 do 1927, kiedy to wróciło do kraju razem ze zbiorami Muzeum Narodowego Polskiego.
- > Zwiedzanie mieszkania Stefana Żeromskiego (2. piętro) — bibliotekarza w Rapperswilem w latach 1892–1896. Ekspozycja ta obejmuje pamiątki po wybitnym pisarzu i obiekty z nim związane; zobaczyć tutaj można m.in. obraz z widokiem na wzgórze z zamkiem w Rapperswilem.
- > Projekcje w sali kinowej (piwnice zamkowe) filmu dokumentalnego w reżyserii Bogdana Łoszewskiego *Serce Polski* — *Rapperswil*, wyprodukowanego przez Muzeum Historii Polski.
- > Zwiedzanie i projekcje filmu — 11–12 września, godz. 11.00–18.00.

Muzeum Polskie w Rapperswilem, 2008, fot. K. Francikowska

Kaplica Królewska z widoczną urną
z sercem Tadeusza Kościuszki,
ZKW, fot. A. Ring

Gabinet Stefana Żeromskiego,
ZKW, fot. M. Bronarski

Roźmieszczenie instytucji uczestniczących w obchodach 140. rocznicy powstania Muzeum Polskiego w Rapperswilu

1 Archiwum Polskiej Akademii Nauk (APAN)	7 Muzeum Historyczne m.st. Warszawy (MHW)
2 Biblioteka Narodowa (BN)	8 Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza (ML) Willa „Świt” — dom Stefana Żeromskiego
3 Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy (BP)	9 Muzeum Narodowe w Warszawie (MNW)
4 Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (CBW)	10 Muzeum Wojska Polskiego (MWP)
5 Muzeum Historii Polski (MHP)	11 Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (SGH)
6 Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego (MHPRL)	12 Zamek Królewski w Warszawie (ZKW)